

Stefanie Brockhaus en Andreas Wolff, **The Poetess.**

Duitsland/Verenigde Arabische Emiraten, Documentaire, 2017, 129 minuten. Engels ondertiteld. DVD aanvragen bij www.catsndocs.com.

‘In mijn opvatting is religie een privézaak: geloof is een zaak tussen jou en God. Geloof kun je niet meten. Het hangt niet af van het aantal keren dat je bidt of naar de moskee gaat of wat voor kleding je draagt. Religie in Saoedi-Arabië wordt gemanipuleerd door politiek en theologie, het is een ideologie, een doctrine.’ Met deze moedige woorden komt de 43-jarige Saoedische dichteres Hissa Hilal in de problemen als ze haar gedichten voordraagt tijdens de *Million's Poet-show*. Een enorme tv-manifestatie, georganiseerd in het patriarchale olieland Abu Dhabi, een van de Arabische Emiraten. Er zijn wel 75 miljoen kijkers, die mee beoordelen wie ze de meest getalenteerde dichter vinden. Hissa keert zich in haar gedichten tegen de fatwa's: gezaghebbende juridische uitspraken van religieuze leiders die daarmee het land en de cultuur terroriseren. Hun religieuze doctrines roeien niet alleen de vrijheid en onafhankelijkheid van vrouwen uit, maar formaliseren en terroriseren iedere vorm van religie, educatie en cultuur die niet in hun visie past.

In de eerste ronde van de show draagt Hissa gevoelvol voor wat deze cultuur teweegbrengt in de verhouding tussen mannen en vrouwen: ‘Mannen zeggen dat ze de beschermer van een vrouw zijn, maar vrouwen kunnen daar niet op vertrouwen. Als mannen in je leven komen, vullen ze het met licht, maar als ze je verlaten, dan laten ze je vallen. Ze vallen voor jeugdige schoonheid, plukken de een na de ander, exploiteren de jonge vrouwen, nemen haar eer en laten haar hulpeloos en zwak achter.’ Hissa profileert zich niet als een vijandige feministe. Zij brengt onder de aandacht dat vrouwen geen enkel recht hebben. Voor iedere handeling is toestemming nodig van een echtgenoot of mannelijk familielid. Een vrouw mag zich alleen in het openbaar vertonen als een man haar begeleidt. En vervolgens geldt

er een dresscode: een pinguïn-achtig zwart gewaad, dat hen van top tot teen bedekt. Die dresscode geldt zelfs voor baby's.

Vroeger leefden de grootouders van Hissa als Bedoeïenen, vrij en onafhankelijk in de woestijn. Ze konden gaan en staan waar ze wilden. Nu is het leven bekneld vanwege alle voorschriften en regels. Haar grootouders leerden haar gedichten schrijven. Zij gaven het verlangen naar vrijheid door. Hissa is overtuigd van haar talent als dichteres en weet als vrouw toestemming van haar echtgenoot (journalist en schrijver) te krijgen om auditie te doen voor de *Million's Poet-show*. Het is aangrijpend om te zien hoe Hissa van top tot teen gesluiert in zwarte niqab en abaya (gezichtssluier) aanvankelijk angstig, maar steeds krachtiger haar gedichten voordraagt. Een journalist in de zaal schrijft er een artikel over. Met grote gevolgen; internationale media vragen om interviews en Hissa verschijnt in het nieuws en tv-programma's. Thuis ontvangen zij en haar familie doodsbedreigingen. Ze wint uiteindelijk niet *The Flag of Poetry*, maar is tevreden met de derde plaats: ‘Het zou voor een man onoverkomelijk zijn als hij door een vrouw verslagen werd. Zijn leven als dichter is dan voorbij, thuisgekomen zou hij geen aanzien meer hebben.’

Het mooie van deze documentaire is dat Hissa geen enkele ideologie of politieke nastreeft, maar dichteres is met hart en ziel. Juist daardoor heeft ze veel vrouwen en mannen doen inzien dat een religieuze politieke ideologie uiteindelijk het geloof, de geest en de creativiteit van mensen doodt, in plaats van het leven richting en zin te geven.

Ina Brouwer, biografisch onderzoek, supervisie, filmgesprekken (www.zininzelfonderzoek.nl)